

ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

Tourism Potential and Sustainable Integrated Tourism Development Approach

in Nakhon Si Thammarat Province

สุริยา เทวฤทธิ์

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Suriya Tewarit

Management, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย 2) เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือแบบรายการศึกษาชุมชน แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยวแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 113 คน จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย

ผลการวิจัยพบว่าศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีดังนี้ 1) ศักยภาพการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง อุทยานแห่งชาติเขานัน อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด อุทยานแห่งชาติหาดขนอม – หมู่เกาะทะเลใต้ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง หมู่บ้านคีรีวง เขาศูนย์ น้ำตกกรุงชิง น้ำตกอ้ายเขียว ทรัพยากรวัฒนธรรมได้แก่ วัดธาตุน้อย วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร หอพระสูง (พระวิหารสูง) ศาลพระเสื้อเมือง ฐานพระสยามภูวนารถ ทรัพยากรมหรรรรม ได้แก่ มหรรรรมสินค้าเกษตรและของดินนครศรีธรรมราช เทศกาลผลไม้และของดินนครศรีธรรมราช ทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ แหล่งผ้าขึ้นชาติวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เที่ยวชมทะเลหมอกเขาศูนย์ นั่งเรือชมโลมาสีชมพูขนอม และทรัพยากรการบริการ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สำหรับการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกของจังหวัด

นครศรีธรรมราช จุดแข็งคือ มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีระบบการขนส่งเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่โดดเด่น เป็นเมืองแห่งอารยธรรม จุดอ่อน คือ ขาดแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการและการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โอกาส คือ จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก น้ำตก และป่าไม้ อีกทั้งยังไปถึงป่าชายเลนอีกด้วย อุปสรรค คือ การแข่งขันทางการท่องเที่ยวสูง สภาพทางเศรษฐกิจโลกถดถอย ขาดการสร้างเครือข่ายดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ 2) ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ กลยุทธ์เชิงพลิกฟื้น กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ และกลยุทธ์การเตรียมพร้อม

ความสำคัญ : ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

This research is aimed at 1) to study the potential of tourism in Nakhon Si Thammarat Province 2) to create guidelines of Sustainable Integrated Tourism Development in Nakhon Si Thammarat Province. This used the qualitative research method. The instrument of research were the community study form, tourism resources inspection form, In-depth interview focus group discussion from 113 key Performances, including government sector, private sector, and Thai tourists.

The results of the study revealed that tourism potential and tourism approach in Nakhon Si Thammarat Province that consisted of 1) Outstanding natural tourism resources such as the Yong Waterfall National Park. Khao Nan National Park Namtok Si Kad National Park Hat Khanom National Park - South Sea Islands Khao Luang National Park Khiri Wong Khao Village, Krung Ching Waterfall Center, Ai Khiao Waterfall 2) Cultural resources such as Wat That Noi, Wat Phra Mahathat Woramahawihan, Hall of Phra Sung (Phra Wihan Sung), Shrine of Phra Su Mueang Amulet base 3) Event resources such as Nakhon Si Thammarat Agricultural and Good Products Fair Nakhon Si Thammarat Fruit and Good Goods Festival 4) Activity resources such as Cloth parade at Wat Phra Mahathat Woramahawihan Visit the sea of mist at Khao Suen Take a boat ride to see the pink dolphins in Khanom. And 5) Service resources such as Business: Hotel, Restaurant, Souvenir Shop For

analyzing the internal and external conditions of Nakhon Si Thammarat Province. The strength is that it has a suitable location. There is a transportation system to link with tourist attractions in the country. It has remarkable natural resources. Being a civilized city, its weaknesses are the lack of strategic plans, committees, and integration of collaboration among all sectors for sustainable tourism development. The occasion is that Nakhon Si Thammarat Province There are a variety of tourist attractions. Whether it is a marine tourism. Natural tourism by land, waterfalls and forests, including, to the mangrove forest as well. World economic recession Lack of building a digital network for public relations. 2) The researcher would like to propose a guideline for the development of integrated tourism in Nakhon Si Thammarat Province, Thailand. A turnaround strategy Stabilization strategy And preparation strategies

Keyword : Tourism potential and tourism development approach Nakhon Si Thammarat Province **บทนำ**

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก โดยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวรวมไปถึงผู้คนที่ทั่วไปได้ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น จากการตื่นตัวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวที่หันมานิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีแนวโน้มในเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 18 อ้างใน ปองทิพย์ นาคินทร์, 2556, หน้า 36) ซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม สามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนอย่างสม่ำเสมอ และมีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมีความหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ในปัจจุบันกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งแต่ละกลุ่มต้องการประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายตามมาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯลฯ (วาริชต์ มัชฌมบุรุษ, 2554) ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้หลากหลายจังหวัด เช่น สะพานเดินศึกษาธรรมชาติและป่าชายเลนอ่าวคู้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี

อุทยานแห่งชาติ ภูสอยดาว จังหวัดพิษณุโลก น้ำตกถ้ำใหญ่ ภูกระดึง จังหวัดเลย สวนสนบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นก็มิให้เลือกท่องเที่ยวได้หลากหลาย สถานที่ เช่น หมู่บ้านคีรีวง อำเภอลานสกา ทะเลขนอม อำเภอสิชล เป็นต้น หรือแม้แต่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นน้ำตก เช่น น้ำตกกรุงชิง น้ำตกวังลุง น้ำตกกะโรม น้ำตกพรมโลก น้ำตกอ้ายเขียว และน้ำตกท่าแพ ซึ่งเป็นน้ำตกที่อยู่ในเขตพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาลง โดยน้ำตกมีจำนวนชั้นน้ำตกถึง 10 ชั้น หรือ 10 หานน ได้แก่ หานนแพน้อย หานนางครวญ หานนเคย หานนอ้ายชวย หานนปู หานนไผ่ และหานนน้ำราง ทางอุทยานแห่งชาติเปิดให้ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเพียง 3 ชั้น สำหรับผู้สนใจศึกษาธรรมชาติทางอุทยานแห่งชาติได้จัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ถึงน้ำตกชั้นที่ 7 แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ คำว่า “หานน” เป็นภาษาถิ่นของภาคใต้ หมายถึง แก่ง หรือบริเวณที่มีน้ำต่างระดับ เช่น น้ำตก แน่ในบางจังหวัดเรียกจะเรียกพื้นที่น้ำตกว่า “โตน” เช่น จังหวัดตรัง สตูล เป็นต้น

ซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองที่มีเสน่ห์น่าไปเยือนมากเมืองหนึ่งนอกจากจะมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม เช่น เขาหลวง หรือชุมชนพัฒนาตัวอย่าง ที่บ้านคีรีวง ที่เมืองนครฯก็ยังเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม ทั้งหนังตะลุง โนรา ที่แฝงไว้ด้วยคติธรรม และเป็นเมืองพุทธในแดนใต้ ดังมีพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มรดกทาง วัฒนธรรมที่เมืองนครมีอยู่ในปัจจุบันนั้น ได้รับการสะสมมาจากประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1800 ปี ตามพริตส์ คือ แคว้นที่เคยตั้งอยู่ที่เมือง นครศรีธรรมราชปัจจุบันได้รับการบันทึกอยู่ในเอกสารมิลินทปัญหาของอินเดียตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 5 และเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่พ่อค้าจากอินเดีย จีน ตะวันออกกลาง ด้วยเป็นเมืองท่าสำคัญที่ตั้งอยู่ บนคาบสมุทรที่กั้นน่านน้ำทั้งสองด้าน จึงเหมาะที่จะเป็นเส้นทางแลกเปลี่ยนสินค้าจากทั้งสองฝั่ง สมุทรและ ประกอบกับมีอ่าวที่เป็นท่าจอดเรือได้ พร้อมกันนั้นศาสนาพราหมณ์ก็ได้แพร่เข้ามาด้วย พบหลักฐานมากในช่วง พุทธศตวรรษที่ 11- 14 ต่อมาใน พุทธศตวรรษที่ 14-16 อาณาจักรศรีวิชัยที่มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองนครหิ ไชยา มีอำนาจปกครองเหนือดินแดนแถบคาบสมุทร พุทธศาสนิกายมหายาน จึงได้แพร่เข้ามาที่แคว้นตามพริตส์ด้วย เมื่อเข้าสู่พุทธศตวรรษที่ 17-18 แคว้นตามพริตส์รุ่งเรืองสูงสุด ผู้ครองแคว้นตั้งตนเป็นกษัตริย์ทรงนาม พระเจ้าศรี ธรรมมาโศกราช พร้อมกันนั้นได้สถาปนาราชวงศ์ปทุมวงศ์ และแผ่อิทธิพลรวมทั้งพุทธศาสนาไป ยังเมืองต่างๆในภาคใต้จนเป็นที่ยอมรับว่า นครศรีธรรมราช เป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนั้น เมืองนครศรีธรรมราช หรือ นครอันเป็นสง่าแห่งพระราชานุ์ทรงธรรม รุ่งเรืองอยู่ประมาณร้อยกว่าปีและเสื่อมลง

แหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ควรพลาดของจังหวัดนครศรีธรรมราช หมู่บ้านคีรีวง เกาะนุ้ยนอก ทะเลหมอกกรุงชิง วัด-พระธาตุ วัดธาตุน้อย วัดเจดีย์หรือวัด ไอ้ไข่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ทำให้ทราบถึงศักยภาพต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ได้จัดนำผลการวิจัยไปเสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การตลาด ปรับปรุงการบริหารการจัดการให้เป็นรูปแบบธุรกิจเพื่อการแข่งขันทางการตลาดในอนาคต

ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาถึงศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตรวจสอบศักยภาพการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยว ศักยภาพการท่องเที่ยวแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

1.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ศักยภาพด้านการเข้าถึง ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก ศักยภาพด้านการส่งเสริมการตลาด ศักยภาพด้านความปลอดภัย ศักยภาพด้านบริหารการจัดการ
นักท่องเที่ยว

1.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัด
นครศรีธรรมราช

2 ขอบเขตด้านประชากร

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชากร 1,550,721 คน (ณ กุมภาพันธ์ 2564) แยกเป็นชาย จำนวน 765,370
คน หญิง จำนวน 785,351 คน จำนวนบ้าน 532,393 ครัวเรือน โดยเฉลี่ยมีความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ
154 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน
270,099 คน 101,485 ครัวเรือน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอลำพูน จำนวน 19,121 คน
6,863 ครัวเรือน

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้แยกกลุ่มตัวอย่างการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 ผู้นำชุมชนท้องถิ่นตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.2 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.3 ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.4 ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 23 อำเภอ 170 ตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.5 หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีจำนวน 35 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 780 กิโลเมตร มี
เนื้อที่ประมาณ 9,942,502 ตร.กม หรือประมาณ 6,214,064 ไร่ มีพื้นที่มาก เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ และเป็น

อันดับที่ 16 ของประเทศ หรือประมาณ ร้อยละ 1.98 ของ พื้นที่ทั้งประเทศ ที่ตั้งของตัวจังหวัด ตั้งอยู่ประมาณ ละติจูด 9 องศาเหนือและลองจิจูด 100 องศาตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอำเภอบ้านดอน

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง อำเภอห้วยยอดจังหวัดตรัง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทยเป็นชายฝั่งทะเล มีความยาวตั้งแต่ตอนเหนือของอำเภอขนอมลงไปทางใต้ของอำเภอหัวไทรประมาณ 225 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะในการวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง เดือนมิถุนายน 2564

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดหนึ่งในพันธกิจหลักของ ททท. คือ การพัฒนาข้อมูลในเชิงลึกด้านความต้องการของตลาดท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยนักท่องเที่ยวสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดเวลาตามสถานะการณ์ต่างๆที่กำลังเกิดขึ้น ดังนั้น ททท. จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายด้านรายได้ รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งและความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวและเพื่อให้ ททท. มีข้อมูลพฤติกรรมของตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความทันสมัยและเข้าใจความต้องการ ได้อย่างถูกต้องอีกทั้งสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์และสนับสนุนการดำเนินงานด้านกลยุทธ์สำหรับตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เติบโตเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ตลอดจนองค์กรระดับนานาชาติ และระดับชาติได้ร่วมมือกันกำหนดนโยบายสนับสนุนแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนในธุรกิจการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาจากความเข้าใจผิด และมุ่งเน้นการดูแลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2561-2565 ยังมุ่ง พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการ และนำเสนอจุดขายการท่องเที่ยวเพื่อเป็นจุดหมายปลายทางที่ตอบทุกรูปแบบการเดินทาง (กลุ่มงานยุทธศาสตร์ และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์, 2563)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งจะเป็นการกล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อ ดังนี้

3.1 การออกแบบงานวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การทดสอบวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การออกแบบงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือ เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีจำนวน 1,547,805 คน (ที่มา: ประกาศสำนักงานทะเบียนกลาง 31 ธันวาคม 2563) จึงใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของตารางของ Krejcie and Morgan โดยที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงทำให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยผลจากการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างพบว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการศึกษานับจำนวน 113 ตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 140 คนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน โดยการเปรียบเทียบตารางของ Krejcie and Morgan โดยที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงทำให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% เกี่ยวกับ ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน จากงานวิจัย ตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นการวิจัย, กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษานิยามศัพท์ตัวแปรเพื่อที่จะสร้างแบบสอบถามสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัว เลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเลือกเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัว เลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเลือกเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 3 แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนมีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดมีตัว เลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเลือกเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินข้อเสนอแนะ มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะ โดยการบรรยายความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามเกณฑ์การวัดมี 5 ระดับ คือ

ค่าคะแนนระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ค่าคะแนนระดับ 4 หมายถึง มาก

ค่าคะแนนระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ค่าคะแนนระดับ 2 หมายถึง น้อย

ค่าคะแนนระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ผู้วิจัยแบ่งช่วงของระดับ ด้วยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ช่วงคะแนน = (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนระดับชั้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้ช่วงคะแนนเท่ากับ $(5-1) / 5 = 0.8$

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่ทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.3 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.2 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 76.1 ซึ่งมีการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.1 มีอาชีพเป็นชุมชน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และมีเงินเดือนอยู่ในระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.3

2. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.657 เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 5.48 ด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ระดับความเห็นในแต่ละด้านไว้ดังนี้

ด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจโดยรวมมากที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.661 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ,ทางวัฒนธรรม,ทางประวัติศาสตร์ มีความน่าสนใจและมีความโดดเด่นโดย มีค่าเฉลี่ย 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.607

ด้านศักยภาพการเข้าถึง โดยรวมมาก โดย มีค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.583 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว และมีความโดดเด่นโดย มีค่าเฉลี่ย 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.629

ด้านศักยภาพสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมมากที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ย 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.833 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีสาธารณูปโภคพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวเพียงพอ โดย มีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.581

ด้านศักยภาพการตลาด โดยรวมมาก โดย มีค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.594 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีช่องทางการติดต่อประสานงาน / การสำรองบริการที่หลากหลายและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.645

ด้านศักยภาพความปลอดภัย โดยรวมมาก โดย มีค่าเฉลี่ย 5.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.887 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการจัดการด้านสุขอนามัยในอาหารที่พักและบริการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.722

ด้านศักยภาพ การบริหารจัดการนักท่องเที่ยวโดยรวมมาก โดย มีค่าเฉลี่ย 5.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.784 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.679

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและคนใน จังหวัดนครศรีธรรมราชระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 ด้านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและของคนในจังหวัด นครศรีธรรมราชระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 และด้านนโยบายของภาครัฐมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.98

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแบบบรรยายความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมจาก แบบสอบถามจะมีข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็นในหลายๆ ด้านเช่นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความ โดดเด่นและอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติและเอกลักษณ์ที่สวยงาม ด้านการประชาสัมพันธ์ให้มีการเพิ่มโฆษณา และรีวิวสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก ตามช่องทางต่างๆให้มากขึ้น ด้านบริการรวมถึงการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้แก่ การบริการนำเที่ยว และเพิ่มเทคโนโลยีเข้ามามีประโยชน์ในการท่องเที่ยว ด้าน ความร่วมมือของทุกคนและหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวให้กับ จังหวัดนครศรีธรรมราช

อภิปรายผล

จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมศักยภาพการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอาจเป็นเพราะว่าศักยภาพ การเที่ยวในแต่ละด้านของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความน่าสนใจและน่าท่องเที่ยว จึงอยู่ในระดับมากที่สุด ใน ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และอยู่ในระดับมากในศักยภาพด้านการเข้าถึง ศักยภาพด้านการตลาด ศักยภาพด้านความปลอดภัย และศักยภาพด้านบริหารจัดการนักท่องเที่ยว ทั้งหมดในทุก ด้านจะทำให้มีนักท่องเที่ยวใหม่ๆ เดินทางมาท่องเที่ยวและกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ Rajesh (2013) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบแนวคิดด้านผลกระทบของการรับรู้ของนักท่องเที่ยวภาพลักษณ์ ของแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความภักดีต่อสถานที่ท่องเที่ยวปลายทาง

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลโดยตรงต่อความภักดีต่อสถานที่ท่องเที่ยวปลายทาง

2. การวิเคราะห์เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายของภาครัฐ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและคนในจังหวัด การประชาสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและคนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวเสาวคนธ์ เหลืองทองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร. เสรี วงษ์มณฑา สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร (2558) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. จากผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพบว่าในศักยภาพหลายๆด้านอยู่ในระดับมากที่สุดศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และอยู่ในระดับมากในศักยภาพด้านการเข้าถึง ศักยภาพด้านการตลาด ศักยภาพด้านความปลอดภัย และศักยภาพด้านบริหารจัดการนักท่องเที่ยว จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้มีการเก็บข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้
2. จากผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายของภาครัฐ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและคนในจังหวัด การประชาสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและคนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้มีการเก็บข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครศรีธรรมราชและในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
2. ควรใช้เวลาในการวิจัยมากกว่านี้เพราะการวิจัยในระยะเวลาที่มีสั้นอาจทำให้การเก็บข้อมูลไม่สมบูรณ์หรือไม่มีประสิทธิภาพอย่างที่ควร และในช่วงสถานการณ์โควิด 2019 ส่งผลต่อการเก็บข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างมาก

อ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564 [ออนไลน์], <https://www.tat.or.th/th/about-tat/market-plan>

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์, 2563

กัลยา สว่างคง ประสพชัย พสุนนท์ (2559).การศึกษาดัชนีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี.ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2559

จันทร์จิรา สุขบรรจง และสมยศ วัฒนาภมลชัย (2562).การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหอนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562)

พิชญา เวชทรัพย์, 2563).วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.ปีที่ 40 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน – มิถุนายน 2563

พจนา สวนศรี (2560).การท่องเที่ยวโดยชุมชน.การประชุมเชิงวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรื่อง รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 7.วันที่ 3 เมษายน 2560.ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 2 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา